

ساتمه‌ی زمان له نـوان سه‌باح هـنجدەر و حه‌کیمی مه‌لا ساـجـ دا ... سه‌دیق سه‌عید و اندزی

ئه‌زموون و شوناسی شیعی سه‌باح هـنجده‌ربه گشتی ، ئه‌زموونـکی ئاـز و قووـ و پـله تـوانینی هـزری و زمانی، که به هیچ شـوه‌یهـک ناچـته چوارچـوهی ئه‌و زمانه باوهی له شیعی شاعیرانی تر هـیه. ئه‌م زمانه تایبه‌ته، فاکتهـرـکی سه‌ره‌کی مانه‌وه و به‌رده‌وامی ئه‌و ئه‌زموونه شیعی‌یه که ساـانـکه شیعی ئه‌م شاعیره‌ی پـ ده‌ناسـته‌وه و له ده‌ره‌وه‌ی ئه‌زموونه‌کانی تره، له ووی ناوهـک و شوناسی شیعی‌یدا. ته‌نانه‌ت شیعه‌کانی ئه‌و له ووی زمانه‌وه له ده‌ره‌وه‌ی ئه‌وجـره بینین و لـکدانه‌وانه‌یه‌ن، که به گشتی بـ شیعی کوردی ده‌کـرت. به بـوای من هـر ئه‌مه‌شه ئه‌وانه ده‌خاته هـه‌وه که ئه‌زموونی هـنجدەر ده‌خوـننه‌وه. میتـدی خوـندنه‌وه‌ی ئه‌زموونی شیعی کوردی به گشتی، بـ خوـندنه‌وه‌ی ده‌قه شیعی‌یه‌کانی هـنجدەر ناشـت. بهـکو ئه‌و ئه‌زموونه، زـرتـر له خوـندنه‌وه‌یهـک هـه‌ده‌گرـت و له هـند کاتیشدا مانای شیعی لای خوـننه‌ر، وه‌ک کـدـکی نه‌کراوه ده‌مـنـته‌وه. ئه‌م شاعیره، یه کـکه له‌و شاعیرانه‌ی، زمانـکی هونه‌ری چـ و ئاـزی شیعی هـیه و پاشخانچکی زمانه‌وانی گه‌وره‌ی هـیه، که زـر باش ده‌زانـت وشه له چوارچـوهی مانای شیعی‌یدا به‌رجه‌سته بکات و زـر به‌که‌می تووشی ساتمه‌ی زمان بـت. بـیه کاتـ و تاری زمان و بیرکردنه‌وه‌ی شیعی (حه‌کیمی مه‌لا ساـجـ) م خوـندنه‌وه، که له باره‌ی ئه‌زموونی شیعی چه‌ند ده‌قـکی سه‌باح هـنجده‌ره، به پـویستم زانی وه‌ک خوـننه‌رـکی شیعه‌کانی ئه‌م شاعیره، هـه‌سته‌یه‌ک بکه‌م و چه‌ند سه‌رنجـکی کورت ، له باره‌ی استکردنه‌وه‌کانی نووسه‌ر که بـ شاعیر نووسیونی بخه‌مه و. له هـند ده‌ربـین و گوزارشتکردندا، ئه‌وه‌ی شاعیر نووسیویه‌تی استه و ئه‌وه‌ی حه‌کیمی مه‌لا ساـجـ استیکردـته‌وه هـه‌یه. ئه‌وانیشـ.

یه‌که‌م: نووسه‌ر نووسیویه‌تی: (ماسی ئا‌وزاده دروست نییه، به‌کو ئـشنایی زاده دروسته. چونکه ئـشنایی به مانای ئاو دـت). ئـشنایی به مانای ئاو نایه‌ت، گریمان ئه‌گه‌ر مه‌به‌ستی نووسه‌ر ئاو‌ی ساف و ئـت که ئـشنایی ده‌داته‌وه، ئه‌وا هـموو ئاوـک ساف و ئـن نییه. ئه‌مه له‌لایه‌ک، له‌لایه‌کی تره‌وه، مه‌به‌ست له ماسی ئاو زاده، ئه‌وه نییه که ماسی له ئاودا ده‌ژیت. چونکه ده‌بـ شاعیرـکی هوشیاری وه‌ک سه‌باح

هـنجدەر نهزانـت ماسى له ئاودا دهژيت؟ بـگومان. بهـكو مه بهستى
ئەو زاده و له دايكبوونهيه، كه له ماسيهوه دروست دهـت. كه هـنگه
ماسى ميتافـر بـت بـشتـكى تر.

دووهم:ـ نووسەر نووسيوه تي:ـ (هه موومان دهزانين چارـگه په يوه ندى
به به له مه وه نيه، بهـكو تايبه ته به كهشتى ناو زه رياكان).
بـگومان ئەوهى شاعير نووسيوه تيـ استه و ئەوهى نووسەرى كـتـبه كه
دهـيـت هـهـيه. چونكه به له مى چارـگه دار ههيه و كهشتى و پا پـيـي
گهـوره چارـگه يان نيه. ته نانهت له يارييه كانى ئـلـلـمـپـيدا، وهـرزـشـك
ههيه به ناوى (پـشـبـكـى به له مى چارـگه دار).

سـيـهـم:ـ نووسەر ده نووسـت (باخچەى پرته قاـ) هـهـيه و ده بوو سه باح
هـنجدەر بنووسـت (باغى پرته قاـ)، چونكه پرته قاـ له باغدا
دهـوت. وهـك خوـنـهـرـك له كاك حەكيم ده پرسم، ئەى ئەو پرته قاـ نهى
له نـو باخچەى بچووکی ماـان پـ ده گەن، هەر پـته قاـ نين؟! .
سـيـهـم:ـ نووسەر ده نووسـت:ـ (سهوـ) تايبه ته به به له مى، كه له ك به كندر
اـده كـشـت. بـگومان سهوـ بـ كه له كيش به كار دـت. له سه رده مى
شاخدا، ده يان جار پـشمەرگه له به نداوى دوكاندا، به كه له ك
پهـيـونه ته وه. خـ ئەگەر ووبارو گـماوـكى گهـوره ههـت كه له
مهوداى كندر دوورتر بـت، دهـبـ سهوـ بـ كه له ك به كار بـت نهـك كندر.

چوارهم:ـ نووسەر نووسيوه تي:ـ (ههـ باـي ههيه دهستى نيه، بهـكو
چـنووكى ههيه). ههـبه ته سه باح هـنجدەريش دهزانـت ههـ دهستى
نيه. ئەو مه بهستى دهست نيه له ئاستى فيزيكىدا، بهـكو زـرکات
ههـ، به ههردوو چـنووكى، نـچـيرـك ده گـرت و ده يخوا. وهـك چـن
مـرـق بـ خواردن دهسته كانى به كار دـنـت. ئەم خەسـه ته سرووشتييه لای
زـر له زينده وهران ده بينرـت.

پـنجـهـم:ـ نووسەر نووسيوه تي:ـ (كهـروـشـك لانهى ههيه، هـلانهى نيه).
ئەمەش وهـك سهـرنـجـك له بارهى شيعرى سه باح هـنجدەره وه نووسيوه تي،
كه ئەو به ساتمهى زمان وهسفى ده كات. گريمان ئەوهى شاعير ههـيه،
بهـام ئەوهى نووسەرى كـتـبه كهش نووسيوه تي ههـرهـيه. چونكه
كهـروـشـك (كونى ههيه). بـ نموونه دهـيـن:ـ (كونه كهـروـشـك). به گشتى
شيردهره كان كونيان ههيه، جا له نـو دار بـت، يان زهوى.
باـداره كانيش لانه و هـلانه يان ههيه.

شهـشـهـم:ـ نووسەر نووسيوه تي:ـ (شـشـوشه يه كى زهق و زـپه) ده كرا له
بهـرامـبهـر ئەو وشهيه، ووبار يان بـسه بنووسـت. بهـرله وهى سه رنج

له وباروه وهك خو نهر لك بدهم، ده ده شيعره كهى سه باح ده نجرده
ده نووسمه وه كه ده ده ت:

به خت نوقمى له دى ش شه كورته كان

مه به ستى نووسهر ئه وه يه، كه له ج گهى وشهى ش ش، وشهى ووبار يان
بل سه بنووسرايه جوانتر بوو. به ام ئايا ئم دوو وشه يه، هه مان
واتاي وشهى ش شيان هه يه؟ ئمه له لايهك، له لايهكى تره وه، بل سه
كورت و در ئى نيه، به كو بل سهى گه وره و بل سهى بچووك هه يه. له
هه ردوو وه كه، ئه وهى شاعير گونجاو ترو با به تيترو استتره.

هه فتم: نووسهر نووسيو يه تى: (خه سه تى كللك در ئى بل قه له باچكه
خه سه تى كى داسه پاوه و هونه رى نيه). مه به ست ل ره دا، خودى كللك نيه
وهك پ كهاته يه كى فزيكى ئه و با نده يه، به كو مه به ست كورت و در ئى
ئه و به شهى با نده يه، چونكه قه له باچكه كان، هه موويان كلكيان وهك
يه كترى نيه.

هه فتم: نووسهر نووسيو يه تى: (گو ايه بل كهسى ژيره). وهك
خو نهر لك ده پرسم، به چ پ وهر لك ئم وشه يه ته نها بل كه سانى ژيره؟
مه گه ر بز زو سه رك شه كان، له هه موو كهس زياتر پ ويستيان به
گو ايه ي نيه.

هه شتم: نووسهر نووسيو يه تى: (قيبله نما داده نر و داناخر).
سه ره تا با د ره شيعره كهى ده نجرده بنووسينه وه كه ده ده ت:
سه ر له يه و ووگه نما داده خا

به ديدى من وهك خو نهر كى ئاسايى، ده كر به دوو واتاوه ئم د
لك بده ينه وه. له لايه كه وه ئامازه يه بل كه سلك كه ده كات، به ام
ئاراسته كهى نازان ت و به كو رى و سه رل ش واوى هه نگاو ده ن ت،
له لايه كى تریشه وه كه سلك كه نو ئى ده كات ووگه نابين ت. چونكه له
بنه ه تدا بل فريودانه و ئاينداريه كهى به د و ووح نيه.

ن يه م: نووسهر نووسيو يه تى: (سيفه تى ترش و مزر بل هه لوژه
زياده يه، چونكه هه لوژه بل خى ترش و مزره). به ام به پ چه وانه وه
هه ند جار هه لوژه شيرينيش هه يه.

ده يه م: نووسهر نووسيو يه تى: ()
، .
:

ژيان ووى خ شکرد و بزه يه كى نواند

له ځاستيدا، بزه تايبه ته به شو ځنځي دياريكراوي ځووخساري مرقه كه
 ئه ویش لږوه. بڼه مه رج نيه هه موو ځووخ ځشيهك بزه لږه گه ځدابه.ت.
 هاوكات ده كړه دم و چاوي مرقه له حاځه تي زږر ئاساييش دابه.ت،
 به ځام بزه ش بكات. بڼه ئه وهی شاعیر دروستتره.

یا نزم: _ نووسەر نووسیویه تی:() .

:

کوچه و کانی شار چی به سەر دات.

به بـواى من، نووسەرى کتـبـه که بـچـوونى وایه کوچهش هەر کانی نه.

بهـام کوچه باریکترو مهودا ته سکتـره له کانیان. بـیه ئه گهر به وردى

دیقهت بدهین، له زمانى کوردی هه میسه ده گوترات: (گشت کوچه و کانی نه کانی شار).

دوانزهم: نووسهر نووسیویه تی: (ناسینی دووهم زیاده یه). سهره تا ده شیره که ی شاعیر ده نووسینه وه که ده ت: له ناسینی خودا و ناسینی تدا

به بـواى من، نووسەر ورد نه بووه له خوـندنهوى ئهـو دـۆه، له بهر ئهـوى ناسینی دووهم زیاد نییه. ئهـگر ناسینی دووهم لا بدهین، مانای وایه شاعیر له یهـك چرکه ساتدا خودا و ئهـویشی ناسیوه. بهـام مانای دـۆه شیعـره که، ناسینی خودا و ناسینی ئهـوه له دوو کاتی حیا دا.

به گشتی ئه نووسینه نووسهر، که به ناوی زمان و بیرکردنه‌وی شیعریه و له باره‌ی ئه‌زموونی ه‌نجده‌ر نووسیویه‌تی، پ‌ویستی به ه‌ه‌سته‌کردن و ش‌قه‌کردنی زیاتره، به تایه‌تیش له ووی ل‌کدانه‌وی شیعره‌کانه‌وه. به‌ام ئه‌وه‌ی له هه‌مووی زیاتر ب‌من ج‌گه‌ی سه‌رنج بوو ئه‌وه‌یه، که نووسهر ئه‌زموونی ه‌نجده‌ر، ده‌به‌ست‌ته‌وه به ئه‌زموونی سوهراب. ب‌گومان نک‌ی له‌وه ناکر‌ت که سوهراب و فروخ، کاریگه‌ریه‌تییان به سه‌ر س‌ به‌شی شاعیرانی کورده‌وه هه‌یه، به تایه‌تیش له دوا‌ی هه‌شتا‌کانه‌وه و دوا‌ی ا‌په‌ین. به‌ام ههر که س‌ک ب‌چوو‌کت‌ترین زانیاری له باره‌ی شیعری سه‌باح ه‌نجده‌ره‌وه هه‌ب‌ت، ده‌زان‌ت ئه‌زموونی ه‌نجده‌ر، ه‌یج په‌یوه‌ندییه‌کی به سوهرابه‌وه نییه. ئه‌گه‌ر دنیا‌بینی ئه‌وه دوو شاعیره له یه‌کت‌ری نزیک بوایه، ئ‌ستا ئه‌زموون‌ک نه‌ده‌بوو به ناوی ئه‌زموونی سه‌باح ه‌نجده‌ر. ب‌یه به‌لامه‌وه سه‌یربوو، که چ‌ن نووسه‌رو ل‌ک‌له‌ر‌کی وه‌ک حه‌کیمی مه‌لا سا‌ح ئه‌وه ب‌چوونییه‌تی. ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر ته‌نها له ووی زمانی ده‌رب‌ینه‌وه، ب‌وانینه شیعره‌کانی سوهراب و سه‌باح ه‌نجده‌ر، ده‌بینین ئه‌وه ساده‌یه‌ی له شیعری سوهراب‌دا هه‌یه، به ه‌یج ش‌وه‌یه‌ک له ئه‌زموونی ئه‌م شاعیره

له زځوانه وه تاكو سهره تا وشه بوو بوونی نییه. ده كړه لم باره يه وه
خو نه ران خه شيان بگه نه وه سهر هه ردوو نه زموونه كه.

وا ندر

كه تا يي تشرینی يه كه می 2020